

Nr 13.

Av herrar **De Geer** och **Pettersson** i Dahl, *angående utfärdande av vissa kvalitetsbestämmelser att gälla vid handel inom landet med och export av matpotatis, äpplen och päron.*

Riksdagen har under de senaste åren beslutat åtgärder för möjliggörande av förbättrad avsättning av landets potatisskördar. Sålunda har försäljningen av fabrikspotatis till stärkelsefabriker och brännerier betydligt underlättats.

Största delen av potatisen måste dock vinna avsättning såsom matpotatis. Handeln med matpotatis är emellertid dåligt organiserad. Priserna tryckas dessutom genom importen av obehövlig utländsk potatis. Avsättningen av potatis från de mest potatisodlande distrikten är fortfarande dålig. Trots statens åtgärder för fabrikspotatisen är huvudparten av potatisskördarna i allmänhet synnerligen svårsäld. I sydligaste Sverige är 1934 års skörd till stor del fortfarande osäld och utan utsikter till någorlunda nöjaktig avsättning. Skall potatisfrågan behöva ordnas genom ännu skarpare minskning av odlingens areal än vad som redan skett måste synnerligen stora svårigheter uppstå speciellt för alla de småbrukare, som icke kunna finna lämplig ersättning för potatisodlingen. Speciellt i sandjordsdistrikt torde vara omöjligt finna annan växt lämplig att ersätta potatisen. Mycket stora värden stå på spel för våra tusentals småbrukare och även för staten som nödgas avskryva stora lånebelopp ifall det mindre jordbrukets bärighet ej kan uppehållas. Det måste för statsmakterna framstå som en tvingande nödvändighet att vidtaga ytterligare åtgärder för potatisodlingens vidmakthållande och helst dess utökning till tidigare omfattning. Åtgärderna för fabrikspotatisen måste skyndsamt kompletteras med stödåtgärder för matpotatisen.

Vad som uppenbarligen behöves är importförbud för den utländska potatisen samt genom statliga åtgärder framtvingad organisation av potatishandeln.

Det är förklarligt att landets jordbrukare med stor harm bevittna hur den utländska potatisen varje år skall obehindrat få införas samtidigt som ofantliga massor svensk potatis förstöres tillfölje omöjligheten finna avsättning till priser, som täcka både produktionskostnaderna och de onaturligt höga frakterna fram till de större konsumtionsorterna.

Jämte importförbud måste potatisodlingens framtid tryggas genom åtgärder också för själva potatishandelns ordnande. Utan statlig medverkan synes omöjligt ernå resultat i denna senare viktiga angelägenhet. Viktigast av allt vid organiserandet av potatishandeln torde vara åtgärder åsyftande att potatisen å de viktigaste marknaderna finge utbjudas

endast i vissa bestämda *kvaliteter*. Härigenom finge köparna ökat förtroende för varan och man kunde tänka sig återupptagandet av export av svensk potatis. Vid fastställande av sådana standardkvaliteter, som obligatoriskt skulle tillämpas vid saluförandet inom landet eller vid export, måste dock givetvis vissa undantagsbestämmelser förekomma. Undantag från kvalitetstvång bör tänkas rimligt och nödvändigt vid t. ex. försäljning i mindre partier till konsumenter inom potatisodlande distrikt. Sådana undantag torde lämpligen böra av Kungl. Maj:t fastställas vid utfärdande av eventuell förordning om kvalitetsbestämmelser för matpotatis.

Ganska likartat med problemet om matpotatisens avsättning är frågan om nöjaktig avsättning av våra ofta rikliga skördar av äpplen och päron. Fruktodlingarna i vissa större fruktodlingsdistrikt ha haft stora bekymmer för avsättningen av 1934 års produktion av äpplen och päron. Priserna ha tidvis varit synnerligen låga och stora partier ha ruttnat ned. Liksom i fråga om potatisen så har även fruktodlarna däröver att icke importförbud utfärdas för utländska äpplen och päron under månader, då överflöd finnes å svensk frukt.

Beträffande handeln med frukt så är även här liksom för matpotatisen illa ordnat. För fruktodlingens framtid är oundgängligen nödvändigt att reda åstadkommes i det kaos, som råder på detta område. Ej minst för konsumenterna vore av största värde att genom fastställda kvalitetsbestämmelser garanti funnes för att vid inköp av svenska äpplen och päron endast sådan vara erhålles, som motsvarar vissa egenskaper för de olika fruktslagen. Vid bestämmande av de kvaliteter, som finge i större partier försälas eller tillhandahållas speciellt i större konsumtionsorter, vore sannolikt lämpligt följa t. ex. Svenska Pomologiska föreningens regler rörande fruktens kvalitet, inpackning m. m.

Vid av Kungl. Maj:t företagen utredning skulle förmodligen på jämförelsevis kort tid lämpliga kvalitetsbestämmelser både för matpotatis och äpplen samt päron kunna utarbetas. Sådana bestämmelser borde kunna utfärdas i god tid före innevarande års skörd av potatis, äpplen och päron.

Vi tillåta oss hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande före innevarande års skörd av kvalitetsbestämmelser för matpotatis, äpplen och päron, vilka bestämmelser, med de undantag som kunna av Kungl. Maj:t prövas erforderliga, skulle gälla vid handeln med matpotatis, äpplen och päron inom landet samt vid utbudande av dessa varuslagen för export.

Stockholm den 12 januari 1935.

Arvid De Geer.

Anders Pettersson.